

กรุงเทพธุรกิจ

A⁺

Education
Magazine

ปีที่ 5 ฉบับที่ 120
28 สิงหาคม - 24 กันยายน 2557

เลิกทำสิ่งไกลตัว การศึกษาเป็นแค่เรื่อง “ใจกับใจ”

นพ. ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์
ผู้อำนวยการศูนย์จิตวิทยาการศึกษา
มูลนิธิยุวสถิรคุณ

“ให้ครูรักเด็กและเด็กรักครู”
 “ให้ครูสอนเด็กให้มีน้ำใจต่อเพื่อน ไม่ให้แข่งขันทันกัน
 แต่ให้แข่งกับตัวเอง ให้เด็กที่เรียนเก่งกว่าช่วยสอนเพื่อนที่เรียนช้ากว่า”
 “ให้ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำร่วมกัน เพื่อให้เห็นคุณค่าของความสามารถ”
 - พระราชกระแสฯ เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ -

“ให้ครูรักเด็กและเด็กรักครู”

ป ระเทศไทยลงทุนด้านการศึกษามีแค่ 4 แสนล้านบาท คิดเป็น 4% ของ GDP ซึ่งเมื่อเทียบสัดส่วนแล้ว ประเทศไทยลงทุนสูงเป็นอันดับต้นๆ ของโลกเลยทีเดียว แต่เมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่า งบประมาณส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรถึง 86% อีก 11% เป็นเรื่องครุภัณฑ์ จึงมีเพียง 3% เท่านั้น ที่ใช้พัฒนาการศึกษา ซึ่งที่ผ่านมาถูกใช้ไปเพื่อเปลี่ยนแต่ปัจจัยภายนอก เช่น เปลี่ยนแปลงหลักสูตร ปรับโครงสร้างการบริหาร จัดซื้ออุปกรณ์และเทคโนโลยีการเรียนการสอน แต่เราเคยตั้งคำถามกันไหมว่า **ความพยายามในการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นได้ผลมากน้อยเพียงใด?**

“เมื่อถามผู้ปกครองว่า ถ้ามีโอกาสจะส่งลูกหลานไปเรียนที่ไหน ทุกคนล้วนตอบว่า ส่งไปเรียนเมืองนอกหรือโรงเรียนนานาชาติแทบทั้งสิ้น”

สะท้อนให้เห็นถึงความไม่ไว้วางใจในระบบการศึกษาไทย สอดคล้องกับการประเมินผลการศึกษาของ PISA พบว่า **ไทยอยู่ในอันดับที่ 88 ของโลก และอันดับที่ 8 ของอาเซียน (ชนะเพียงพม่าและลาว ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ)** ซึ่งมาจากคะแนนการอ่านออกเขียนได้ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ที่อยู่ต่ำกว่าเกณฑ์มากจนน่าเป็นห่วง ซึ่งสะท้อนถึงคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ และศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ

เรามัวทำแต่สิ่งที่ให้ผลน้อยหรือทำในสิ่งที่ไม่ได้ตอบสนองต่อ **“การศึกษา”** ที่แท้จริง

“ให้ครูสอนเด็กให้มีน้ำใจต่อเพื่อน ไม่ให้แข่งขันทันกัน แต่ให้แข่งกับตัวเอง ให้เด็กที่เรียนเก่งกว่าช่วยสอนเพื่อนที่เรียนช้ากว่า”
 “ให้ครูจัดกิจกรรมให้เด็กทำร่วมกัน เพื่อให้เห็นคุณค่าของความสามารถ”

พระราชกระแสฯ เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

การศึกษาในความหมายที่แท้จริงคือ การดึงสิ่งที่ดีที่สุดของมนุษย์ออกมา ซึ่งการดึงสิ่งที่ดีที่สุดออกมา ทำได้โดย การกระตุ้นด้วยคำถามให้เด็กคิด การท้าทายให้แสดงศักยภาพที่มีอยู่ออกมาอย่างเต็มที่ ภายใต้ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับเด็กที่มีความไว้วางใจกัน

ส ความสำเร็จทางการศึกษาเป็นเพียงแค่เรื่อง “ใจกับใจ” มูลนิธิของมหาเศรษฐีซอฟต์แวร์โลก บิล เกตส์ วิจัยด้านการศึกษา พบว่า “ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษา หรือการเพิ่มผลตอบแทนหรือวุฒิการศึกษาให้กับครู ก็ไม่ได้ช่วยให้อะไรดีขึ้นมากนัก แต่ปัจจัยแห่งความสำเร็จกลับไม่ใช่สิ่งไกลตัวเลย นั่นคือ การที่ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก”

นอกจากนี้ งานวิจัยด้านการศึกษาระดับโลก Visible Learning ของศาสตราจารย์ John Hattie ได้ค้นคว้าหาคำตอบว่า ปัจจัยอะไรมีผลมากที่สุดต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา คำตอบที่พบ กลับเป็นเรื่องของ **“ใจกับใจ”** ทั้งสิ้น ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและเด็ก ความน่าเชื่อถือของครู การไว้วางใจซึ่งกันและกัน อิทธิพลในกลุ่มเพื่อน และบทบาทสำคัญของพ่อแม่

ค วามสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กสำคัญที่สุด ถ้าความสัมพันธ์ไม่ดี ต่อให้ครูเก่งแค่ไหน ครูก็สอนได้ไม่ดี ดังนั้น **แนวทางการปฏิรูปการศึกษา จะต้องเริ่มจากคืนครูให้กับเด็ก ลดงานกระดาษของครู ให้ครูได้กลับเข้าห้องเรียน สอนหนังสือเด็กด้วยความรัก และส่งเสริมผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และกิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้น**

นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ ผู้อำนวยการศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ กล่าวว่า ศูนย์จิตวิทยาการศึกษาเป็นผู้กระตุ้นและผลักดันให้ทุกภาคส่วนของสังคมปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศโดยใช้หลักจิตวิทยาเพื่อพัฒนา “ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับเด็ก” ซึ่งเป็นหัวใจของการศึกษาตามแนวพระราชกระแสฯ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ อันสอดคล้องกับงานวิจัยด้านการศึกษาระดับโลก เพื่อให้สาธารณชนเกิดความเชื่อมั่นในครูและระบบการศึกษาไทย

คูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ เพิ่งเริ่มดำเนินงานเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2557 โดยมี นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี เป็นประธานมูลนิธิฯ ดร.กฤษ กาญจนบุญชรราชเลขาธิการ และดร.จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา เป็นรองประธานมูลนิธิฯ เพียงระยะเวลา 6 เดือน ได้นำ “6 โครงการพัฒนาการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสูง” เข้าร่วมดำเนินงานกับโรงเรียนนำร่องจำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนจิตรลดา โรงเรียนวัดรางบัว กรุงเทพฯ โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม จังหวัดพิจิตร และโรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี ดังนี้

1. Growth Mindset (พัฒนากรอบความคิด)

มีงานวิจัยกว่า 40 ปีของศาสตราจารย์ Carol S. Dweck พบว่ากรอบความคิดและศักยภาพของคนเราสามารถพัฒนาได้ และคนที่มี Growth Mindset มีความคิดที่อยากจะเรียนรู้ตลอดเวลา ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค นี่คือหัวใจของความสำเร็จ

2. Socratic teaching (ครูสอนคิด)

การสอนด้วยวิธีนี้ ครูมีหน้าที่หลักคือตั้งคำถาม ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้เปิดกว้างทางความคิด รู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณ รู้จักถามและค้นหาคำตอบด้วยตัวเองมากกว่าการเชื่อในสิ่งที่คนอื่นบอก

3. Student-Teacher Relationship (พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก)

เพียงเอา “ใจแลกกับใจ” เด็กก็จะเกิดความไว้วางใจและความสัมพันธ์ที่ดีก็จะตามมา

4. Peer Tutoring (พี่ช่วยน้อง ผองเพื่อนช่วยกัน)

การส่งเสริมให้เพื่อนที่เรียนเก่งช่วยเพื่อนที่เรียนช้ากว่า พบว่าทั้งเด็กที่เป็นผู้สอน (Tutor) ก็เก่งขึ้น เด็กที่เป็นผู้เรียน (Tutee) ก็เก่งขึ้น ครูก็เบาแรงลง และยังช่วยสร้างความรักและสามัคคีให้เกิดขึ้นในโรงเรียน

ถึงเวลา “คืนครูให้กับนักเรียน คืนความไว้วางใจในระบบการศึกษาไทย ให้กับสาธารณชน” ยกระดับการปฏิรูปการศึกษาไทยให้มีประสิทธิภาพ

5. Inclusion (การพัฒนาครูเพื่อการดูแลเด็กพิเศษในเบื้องต้น)
ครูผู้สอนต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ และให้การช่วยเหลือเพื่อให้เด็กพิเศษสามารถเรียนอยู่ในชั้นเรียนปกติได้ และสามารถพัฒนาไปได้ตามศักยภาพของตน เพื่อให้เด็กทุกคนมีความเท่าเทียมกันในสังคม

6. Parental Involvement (การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง)
ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเรียนของเด็กให้มากขึ้น เช่น กิจกรรมวันพบผู้ปกครองที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองพบครูครบทุกรายวิชา

พลดำเนินงาน 6 เดือนที่ผ่านมา ได้ผลตอบรับดีเกินคาด ผู้อำนวยการโรงเรียนให้ความร่วมมือกับโครงการต่างๆ ของศูนย์จิตวิทยาการศึกษาเป็นอย่างดี ความสัมพันธ์ระหว่างเด็ก ครู และผู้ปกครองดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ผู้ปกครองเข้าใจในตัวเด็กมากขึ้น เข้าใจหลักสูตรที่ครูจะสอนลูก ๆ ในวิชาต่าง ๆ ผู้ปกครองบางคนถึงกับบอกว่า “เพิ่งรู้ว่าลูกกำลังเรียนอะไร ซึ่งไม่เคยรู้มาก่อน” และรู้ว่าต้องดูแลเอาใจใส่การเรียนของลูกในวิชาไหนเป็นพิเศษ

และที่สำคัญ เด็กและผู้ปกครองให้ความเคารพและเชื่อถือครู จนเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

ในส่วนของตัวเด็กเองได้เห็นถึงความใส่ใจของครู เกิดความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น มีกำลังใจและพยายามตั้งใจเรียนมากขึ้น เด็กรุ่นพี่ที่อาสาสมัครสอนเพื่อนที่เรียนช้ากว่าและรุ่นน้อง ก่อเกิดความสามัคคีระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง หรือในกลุ่มเพื่อน บางคนถึงกับบอกว่า “อยากเป็นครู”

การศึกษาไทยจึงต้องเลิกพัฒนาที่วัตถุซึ่งเป็นสิ่งไกลตัว ทั้งหมดนี้เป็นเรื่องแค่ “ใจกับใจ” เมื่อครูกระตือรือร้นที่จะสอน เด็กกระตือรือร้นที่จะเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาก็จะเกิดขึ้น

ถึงเวลาที่ต้อง “คืนครูให้กับนักเรียน คืนความไว้วางใจในระบบการศึกษาไทยให้กับสาธารณชน” ยกระดับการปฏิรูปการศึกษาไทยให้มีประสิทธิภาพ ตามพระราชกระแสฯ “ครูรักเด็กและเด็กรักครู” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

6 วิธีที่มีประสิทธิภาพสูง KidsD ต่อการพัฒนาการศึกษา

